

prop.

Cerkveni

I. števil.

Januar.

GLASBENIK.

Letnik II.

1879.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

„Cerkveni glasbenik“ izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravnništvo sta v Alojznicl.

Izjava sv. Očeta Leona XIII. o Cecilijinem društvu.

Spodobi se, da na čelo postavimo novemu letniku prevažno novico ter jo podamo prijateljem svojim v veselje, mlačnim v spodbudo, nasprotnikom pa v resno premišljevanje in konečno spreobrnjenje.

Znano je, da je bil prvi Cecilijanec, župnik Fr. Witt, za časa vatikanskega zbora v Rim poklican zaradi prenovljenja cerkvene glasbe. Ranjki sv. Oče Pij IX. so tudi g. Witt-u zavoljo njegovih zaslug v imenovani stroki podelili naslov doktorja; in, kakor smo bili že naznanili, je potoval dr. Witt to jesen zopet v Rim obravnavat cecilijansko reč. Pri zaslišanji 18. novembra rekli so sedanji papež Leon XIII. dr. Witt-u naslednje imenitne besede:

„Voi avete fatto gran bene riformando la Musica Sacra; bisogna che io vi dica una parola di incoraggiamento, e desidero che tale riforma si estenda sempre più per tutte le Diocesi“.

Po slovensko: „Velike zasluge ste si pridobili s prenovljenjem cerkvene glasbe; treba, da vas k temu z novega oserčim, in želim, da se ta reforma čedalje bolj razširi po vsih škofijah“.

Kardinal De Luca, pokrovitelj Cecilijinega društva, pa je dr. Witt-u 19. nov. tako-le pisal: Prečastiti gospod! Letno poročilo Cecil. društva, ki ste mi ga izročili, bral sem z veliko zadovoljnostjo ter dal ga Nj. Svetosti na znanje. — Prenovljenje cerkv. glasbe ni zadnja skerb sv. Očeta. Jako razveseljeni nad delovanjem Cecil. društva želé sv. Oče, da se širijo njegovi nameni čedalje bolj po vsih škofijah sveta. V to sverho je serčno želeli, da se posamezna društva na obeh polutah vedno tesneje združujejo in okoli skupnega, močnega središča zbirajo. Ni ga kraja, ki bi bil za to sposobniši, kakor središče katoliškega keršanstva, ki ga je Bog sam postavil. Na ta cilj*) obračam pozornost Cecil. društva

*) Prav ta namen je tudi napotil dr. Witt-a v Rim, da se namreč preustroji Cec. društvo nemških dežel, ki je razširjeno po vsej Nemčiji, po severni Ameriki, Švici, Avstriji in drugod, v splošno ali katoliško društvo sv. Cecilije.

ter mu sporočim blagoslov sv. Očeta in ostanem s posebno dobrohotnostjo, častiti gospod, Vaš † Ant. Kard. De Luca, pokrovitelj.

Tako sv. Oče in kard. De Luca. V resnici smemo biti veseli teh novic in oserčiti nas morajo, da nadaljujemo, kar smo začeli, vkljub vsem zaprekam, ki se nam stavijo. Bodimo stanovitni in zmaga bode naša Bogu v čast in korist sv. Cerkvi!

Kaj pa porekó naši proticecilijanci k tema imenitnima izjavama od najviših strani? — Upamo, da v prihodnje ne bodo čertili in obirali našega delovanja ter nas Cecilijancev zvali pretiranih fantastov. Ako po njihovem mnenji pretiramo mi, kaj še le morajo misliti o dr. Witt-u (če jim je znan?) in o sv. Očetu, ki želé, da se razširi reforma cerkvene glasbe v smislu dr. Witt-a in sv. Cerkve po vsem svetu, toraj tudi pri nas? — Mnogo je naših nasprotnikov, ki radi kažejo svojo udanost in spoštovanje do sv. Očeta — in to je prav —; pa „hic Rhodus, hic salta!“ pokažejo naj ju tudi v tem slučaju ter premislijo besede: „Melior est enim obedientia quam victimae“ t. j. „Pokorščina je boljša kakor darovi“, I. Reg. 15, 22., ali, če jim to ne zadostuje: Eccl. 4, 17.

Gregorijanski koral.

Latinski ali gregorijanski koral je tako star, kot Cerkev sama. Je pa koral tudi najbolj pripraven za kakoršnekoli kraje in razmere božje službe, kajti on je jasean, priprost, a vendar veličasten. Ambros pravi v svoji zgodovini glasbe: „Ne dá se skoro misliti raznim razmeram bolj priličnega petja, kot je koral.“ Akoravno pa je koral tolike vrednosti, akoravno je sedaj bistveni del slovesne službe božje, vendar — Bogu bodi potoženo — kak malo jih je, ki bi bili v njem spretni. Duhoven in koralist, to je v cerkveno-glasbenem smislu, djal bi en pojem. Ravno tako pevovodja. Duhoven mora biti pevec, sicer svoje visoke službe po vsem ne more spodobno opravljati. Ako bi kdo dvomil o tej dolžnosti, povem naj mu, da je sv. papež Gregor Veliki odrekel mašnikovo posvečevanje nekemu Janezu, ker ni bil zmožen petja. Se vé, dokler smo na tako nizki stopnji glasbene olike, „dobro je vse za kmete“, saj tega ne opazijo; toda znanost se bo v tej stroki širila, ako bodo ljudske in druge šole svoje dolžnosti spolnovale; glasba bo dobila pri odgoji s časom boljše mesto. Verh tega pa, verjemite mi, ljudstvo dobro vé, kako duhovnik in organist pojeta, bodi-si psalme, mašo, ali kaj družega. Ako ta dva ne spoštujeta liturgično-glasbenih pravil, tudi ljudstvo polagoma zgublja visoko misel o njih. Marsikaj bi bilo dobro spregovoriti, a človek se ne upa pri nas. Toliko pa rečemo: Kakor gotovo si šteje duhovnik v svojo dolžnost, da poskerbi za čednost božjega hrama, za ličnost cerkvenih opravil in za svojo lastno dušno vrednost pri opravljanji svetih skrivnosti, tako gotovo je njegova sveta dolžnost, pregledati in po direktoriji odločiti pred božjo službo koralne speve v misalu in ritualu. Pa povejte, jeli se pri nas močno gleda, kateri „Gloria“ je intonirati: Solemnis, de Beata, de Dominica, ali in Festis simplicibus, ki se rabi tudi in Missa vot. de Angelis? Mnogo mnogo jih je, ki še

enega ne znajo pravilno intonirati. Kako se poje prefacija? Solemnis in ferialis, kolikrat se mešate in zamenjate. Največ nepravilnosti je pri „Ite“ ali „Benedicamus“. Misal ima vendar razločno za vsak red (classis) poseben „Ite“. Toda kolikrat se čuje o božiči še zmirom „Adventus“, pri navadni sv. maši pa „primae classis“. Kaka je s koralom veliki teden? Roko na sercé, koliko gospodov zna „Ecce lignum crucis“? — Odgovor: Sem ter tje nekteri; velika večina pa nima pojma o tem krasnem in nad vse resnobnem spevu. Hudo res, da človek v tem resnobnem trenutku komaj ostane modrega obraza. Kako se poje „Libera“?

Vem da je že marsikateri preč. gospodov, ki si prizadeva peti po notah in rubrikah, sam pri sebi enako tožil. Ta bo gotovo djal: Prav ima, da razkrije enkrat očitno pomanjkljivosti koralnega petja pri nas. In zakaj bi res še dalje živeli v taki apatiji, ko se na vsih krajih daní, in cerkveno življenje zbuja. Ako smo vneti za lepoto hiše božje, skerbimo tudi, da bo naše petje lepo, pravilno, ker petje je — še enkrat rečeno — bitstvo slovesne službe božje.

Naj sledé tedaj v praktičen poduk nekatera razpravljanja o koralu z ozirom na naše okoliščine in potrebe. Kdor pa želi teoretično-praktičen navod v temeljito in zistematično izobraženje, naroči naj si pri Pustet-u Haberl-ov „Magister choralis“. Stane še ne en forint.

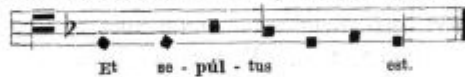
I.

Koral se piše le na štiri čerte. V začetku vsacega speva stoji ključ *F* ali *C* (*F*- oder *C*-Schlüssel). Po njem se spozna lega glasov. Ključ zamore stati na vsaki čerti, vendar ključ *F* stoji navadno le na drugi in tretji. Stoji tedaj ključ *C* na prvi čerti, tedaj se imenuje nota na isti čerti tudi *c*. Stoji na drugi, je *C* tudi na drugi i. t. d. V prvem slučaju je *C* na prvi čerti, *d* v prvem prostoru, *e* na drugi čerti, ter dalje *f*, *g*, *a*, *h*, *c*. Stoji ključ *F* na drugi čerti, tedaj se imenuje nota ravno tam tudi *f*, v drugem prostoru *g*, na tretji čerti *a*, dalje *h*, *c*, *d*, *e*, *f*. Ima pa ključ *C* to-le podobo: $\overline{\overline{\quad}}$, ključ *F* to: $\overline{\overline{\quad}}$. Ker v koralu skoro ne rabimo pomočnih čert, pomoremo si, ako s štirimi čertami ne izhajamo, s tem, da ključ prestavimo nižje ali više. Za ključem pridejo koj note, kajti v koralu ni nikdar zaznamovanega takta, redkokdaj je zaznamovan $\flat$. Note so po veljavi troje: *a*) $\overline{\overline{\quad}}$ longa (dolga), *b*) $\overline{\quad}$ brevis (kratka), *c*) $\overline{\quad}$ semibrevis (polkratka). Dobro je pa pomniti, da se v koralu ni pedantično ravnati po veljavi note, ampak gledati je pred vsem na naglas besede. Ko bi tedaj nad naglašenim zlogom stala nota brevis, vendar bi se morala povdariti in dalje peti, kakor druga iste veljave. To se ne more nikdar dovolj priporočati koralistom.

Pavze, ali znamenja za molčanje imamo v koralu četiri, popolnem različna od figuralnih, namreč $\overline{\overline{\quad}}$ $\overline{\quad}$ $\overline{\quad}$ $\overline{\quad}$. Perva pavza pomeni popolen sklep speva, pa tudi stavka; druga loči oddelke stavka; tretja da k sapi priti, pri četrti pak imamo naglo in tiho sopsti, pa ne da bi se melodija s tem raztergala. Sploh se beseda nikdar ne sme pretergati s sopnjem, ter je velik ozir jemati na govor. Konec verste, ako spev še ni končan, stoji *custos*, varuh $\overline{\quad}$ ali $\overline{\quad}$, ki znači, da bo prva nota v sosednji verstvi na ravno tisti čerti (ali v istem prostoru) stala, kakor ón.

Kar takt zadeva, brez katerega si nekteri glasbe misliti ne morejo, naj povem to-le. V koralu ni takta, in tudi te troje note, kakor so bile malo prej opisane, nimajo gotove veljave. Dolga nota (■) tedaj ni vzeti za enoto, ki ima dve kratki (■) in štiri polkratke (◆). Figuralna glasba se pač opira na to načelo. Koral pa je prosta deklamacija, recitativno petje. Perva postava koralnega petja je ta: „V koralu ni dolgih in kratkih zlogov v smislu prozodije, ampak zlogi so naglašeni in nenaglašeni“ (Chor und Liturgie). Naglas pa ni daljša doba glasú, tudi ne njegova moč, ampak naglas je dušni povdarek glasú, on je javljenje dušnih moči po glásu. Ta povdarek se ne godi tolikanj z ustmi, ampak njega povzroči nekako duša; je toraj bolj imaterijalnega značaja, ter neizrekljivo vpliva na duše poslušalcev. Ta naglas pa je razen, kakor je dušno življenje mnogoverstno. Drugačen je pri slovesnostih kakor pri černih mašah; rabiti ga zamoremo pri posameznih notah, kakor pri celih verstah. Biti pa mora olikan, okrogel, ne pa voglat ali nevkreten. Kričanje je popolnem izključeno, saj se da v srednjeglasnem petji lepo in izdatno povdarjati. Zopet pa se ne sme naglas zamazati, ampak biti mora odločen in razločen.

Druga postava glasila bi se: „Poj, kakor govoriš“. In res, dober koralist zamore biti le tá, ki pozna prozodijo latinskega jezika, ali kdor zna latinski tekst razločno, estetično izgovarjati brez jezikoslovnih napak. — V koralu se pa večkrat nahaja ena sama nota na naglašen zlog, več not pa na zlog brez povdarka. Zdelo bi se morebiti komu, da se v tem slučaju ne dá ravnati po ravno danih pravilih, ali temu ni tako. Vzemimo izgled iz „Graduale romanum“. V tretjem *Credo* namreč najdemo tole:

Tukaj ima gotovo zlog **púl** naglas, a **tus** je brez naglasa; pa vendar ima **púl** samo eno noto, **tus** pa tri nad sábo. Vsa skerb pa je pri kraji, ako zlog **púl** povdarimo s krepkejšim glasom in daljšo dobo, one tri na **tus** pa tiho in malo hitreje spojemo. Se vé, osebno pevajoč bi človek lažje pokazal, nego z opisanjem.

(Dalje prihodnjič).

Je li mogoče tudi po kmečkih cerkvah glasbo po načelih Cecilijinih društev preustrojiti?

I. Celo gotovo.

Ker ogromna večina katoliških Slovencev na deželi prebiva ter v svojo domačo farno cerkev k božji službi hodi, je vprašanje opravičeno. Sevéda bi se še moralo poprej razložiti, kakošna da so načela Cecilijanska. *) Pa to opravilo prepuščam kaj rad spretnejim rokam; kdor ta list bere, vé tudi, kaj Cecilijanci sploh zahtevajo.

Je tedaj mogoče Cecilijanske ideje tudi v naše kmečke cerkve vpeljati? Odgovor: da.

*) Načela Cec. društva so natisnjena v knjigi: *Cerkvena glasba*, kakošna je in kakošna bi morala biti. Spisal P. Hugolin Sattner. Kdor jo želi, lahko jo dobi pri vredništvu našega lista za 25 kr., po pošti za 30 kr.

Dokler imamo zdrava gerla, zamoremo peti, tudi lepo peti, kakor terja cerkev in umetnost: kaj družega tudi Cecilijanci bistveno ne nameravajo. Prav naše slovensko ljudstvo kaže pri mnogih prilikah, koliko čisla pobožno cerkveno petje. Ta nam Slovencem prirojeni dar je treba porabiti, modro uredovati ter spraviti s časom na pravo stezo.

V Witt-ovih listih najdeš slednjo številko napolnjeno s poročili o Cecilijanskem petji tudi na kmetih. Iz Sekovske škofije n. pr. sta poslala letos gg. kapelnika v Riegersburgu in pri sv. Marjeti — dveh fará na kmetih — prav zanimiva poročila: Dokaz faktični, da tudi na kmetih zamorejo Cecilijansko peti. Kmečki župnik Battlogg na Vorarlbergskem ima kapelo, da ji v naših mestih para ni; pa ustvaril si je jo celo sam.

Sliši se sevéda prepogostem, tudi od dobre pa nevedne strani: „Pustimo Cecilijanske prenapetneže, naj reformujejo po mestih, za nas na kmetih to ni“.

Temu navideznemu ugovoru smem z Witt-om odgovoriti: Kdor se je leta in leta brez vspeha trudil, da bi glasbo v svoji cerkvi zboljšal, ta naj roke v žep vtakne ter reče „ne gre“. Kdor pa ni mazinca ganil, ne krajcarja daroval, ne ene note učil, ta nima pravice izgovarjati se, da ne gre.

Skušaj poprej, potem govori!

Kar pa stvar zadeva, se sme opomniti, da je pri nas na kmetih ravno taka dolžnost, cerkvene zapovedi spolnovati, kakor po mestih; cerkvena glasba pa sloni eminentno na cerkvenih določbah. Sicer pa, jaz ne vem uzroka, zakaj bi ravno kmet ne smel kaj pošteno-cerkvenega slišati?

Mogoče tedaj je že, tudi na deželi cerkveno glasbo pravilno urediti — pa, celo gotovo, jako težavno.

II. Kdo naj reformo v roke vzame.

a. Župnik je pred Bogom in svetom, zlasti pak pred svojo duhovsko gosposko zavezan, skerbeti za dostojno in pravilno službo Božjo. Brez dvoma spada k tej župnikovi dolžnosti tudi skerb za cerkveno glasbo: župnik cerkve stavi in popravlja, kupuje paramente, sveče; plačuje organista, mežnarja, perice itd.; bi ga li le sama glasba v cerkvi nič ne brigala? Gotovo je ona imeniten del župnikove skerbi. Ker je tedaj župnik pri vsih domačih cerkvenih vprašanjih prva oseba, se mora tudi on na čelo postaviti glasbeni reformaciji. Prav tu pak imamo poglobitno zapreko, da še reforme pričeti ne moremo. Župniki (izjeme so povsodi) namreč so večidel postarani gospodje, imajo sto in sto drugih sitnob, se niso morda nikdar muzike učili — zdaj pa naj bi kar naenkrat duša postali novim reformam. To ni mogoče; ad impossibile nemo tenetur. Mogoče pa jim je in sveta dolžnost, druge podpirati, vsaj jim ne nasprotovati; smemo tudi upati, da nam te pomoči ne bodo odrekli.

b. Za župnikom pride na versto kaplan. V premnogih krajih velja o kaplanih, izvzemši starost, kar sem omenil o njih predstojnikih. Mlajši gospodje so se pa vendar v novejših šolah tudi muzikalnih študij poprijeli; ako se sedaj v prostih urah potrudijo, te muzikalne vednosti razširiti, zlasti z ozirom na cerkev, bi bili oni naj sposobniši organi, cerkveno-glasbene re-

forme lotiti se. Sevéda manjka kaplanom potrebne veljave, denarja in časa — a sterpljivost bo vse premagala. V istini, javna poročila iz naše bližnje škofije Sekovske navajajo kaplane ali njim enake duhovnike na prvem mestu: kaplani so ali predstojniki Cecilijinih družb ali pevovodije. Premoremo li v naši Lavantinski škofiji kaplane tolike muzikalne izobraženosti? Žalibog da ne. Koralna šola v Mariborskem semenišči nas je jedva naučila mašnikov accentus popevati, vse drugo nam je ostalo skrivnost. In vendar mora pravi duhovnik pri Cecilijanski reformaciji sodelovati, da organista laika vodi, mu liturgijo razloži, jezik raztolmači, ga z direktorijem seznanj itd. Brez pomoči od strani duhovnikov je reforma na cerkvenem koru nemogoča. De facto še tudi o Cecilijanskih namerah v naši škofiji nič ne vemo, ker se duhovniki ne morejo ali nočejo ganiti.

c. Tretji naj bolj važni faktor je organist. Ker na njegovi osebi vse leži, moramo tudi nanjo največi pozornost obrniti.

Pred vsem, ali bo organista volja se reforme poprijeti? Gotovo; sicer bi ne bil službe organistove prevzel. Bode pa tudi zamogel reformo izpeljati? To je druga reč. Kdo so organisti na kmetih? Ali so samouki ali izšolani možje. Prvi so absolutno nesposobni. Pa tudi pri muzikalno izobraženih organistih dvomim, če so že zdaj v stanu, Cecilijansko glasbo v življenje uvesti. Cerkevna glasba in sedanja moderna si niste enaki. Strokovnjak gosp. Witt celo terdi, da kapelniki na Dunaju, Solnogradu, Inomostu, niso v stanu, ne ene njegovih maš pravilno dirigovati, ker jim manjka cerkvenega duha. Sevéda od cerkvenega petja na kmetih toliko ne zahtevamo, kakor na Dunaji; hotel sem le omeniti, da so naše muzikalne šole gledé glasbe v cerkvi jako pomanjkljive in da bodo organisti še študirati morali. Škoda, da organistom kakor nam duhovnikom preobilno drugo delo toliko časa ne pripušča, da bi zamogli kje praktično, dobro eksekutirano Cecilijansko mašo študirati. Da molčim o Ratisboni, saj še v Ljubljano ali v Gradec ne moremo iti; ne ostaja nam toraj nič drugega, kakor da se na že pridobljeni podlagi skušamo sami s pomočjo dobrih knjig učiti.

In summa: Liturgijina in muzikalna nevednost pri duhovnikih in organistih je pglavitni uzrok, da se svojih sto let v naših cerkvah Bog tako ne časti, kakor cerkev zapoveduje. Ne velja mar tudi tukaj „dajte Bogu, kar je Božjega“?

III. *Kako naj se reforma prične?*

Ker peljajo razna pota v Rim, si bodo Cecilijanci tudi povsodi svojo lokalnim razmeram primerjeno metodo, morali poiskati. Da navedem tukaj nekaj posebnih točkov, storim zarad tega, ker se mi zdé iz stvari same izpeljane. Gotovo nam bodo poskušnje od drugih strani prav dobro došle; gosp. prijatelji priobčite je.

Da začnemo z negativnim. Naj se že zdaj iz cerkvene glasbe vse odpravi, vse, kar ni cerkveno, ampak posvetno. Brez vsega ugovora niso entrade, marši, valcerji itd. za cerkev; se toraj ne smejo v cerkvi orgljati; tudi napevi sicer resnih pa posvetnih pesmi spadajo pod to rubriko. Sramujem se sedaj, kako smo pri dijaških mašah peli „Felsenkreuz,

Kapelle, Kirchlein“ in nas je še ravnatelj pohvalil zavolj tega. Petje in orgljanje pri službi božji je namreč specifično cerkveno.

Jako se mora obžalovati, da so skladbe ranjega Riharja tudi pri nas na Štajarskem cerkveno-muzikalni okus tako grozno pokvarile; *) — — — Hvaležni bomo gg. organistom, ako bodo ta negativni nasvet opazovali.

(Konec prih.)

D o p i s i.

Na Igu, 18. decembra. — Živimo v času splošnega napredovanja in reformiranja. Ni čuda, da je tudi cerkvena glasba vpletena v to prerjenje; vsaj je bilo pa že v resnici zadnji čas, da se je tudi pri nas na Kranjskem v tem obziru nekoliko začelo daniti in na bolje obračati. Se vé, da ta prerod še ni doveršen, kajti komaj začet, že bi radi nekateri mlademu detetu vse kosti s kleščami sumničenja in obrekovanja razdrobili in polomili, da bi revše še vedno dalje hiraje le vegetiralo, kakor do sedaj. A upajmo, da organi, ki imajo skerbeti zanj, hranili ga bodo z mlekom zdrave pameti, ter pri tem neustrašljivi in vztrajni ostali.

Da je pravo in res cerkveno petje tudi v farnih cerkvah po deželi mogoča reč, povedal in pokazal nam je „Cerkveni glasbenik“ že mnogokrat.

Naj bode toraj tudi nam dovoljeno, dostaviti k temu zopet djanski dokaz.

Že kakih sedem let, odkar beremo izvrstna muzikalična lista: „Flieg. Blätter“ in „Musica sacra“ od dr. Fr. Witt-a, smo med letom večkrat se spravili na kakošno skladbo v prilogah imenovanih listov. Odkar se je pa osnovalo v Ljubljani toliko potrebno „Cecil. društvo“, lotili smo se pogumno reformiranja cerkvene glasbe tudi na našem koru.

V teku tega leta naučili smo se in peli naslednje kompozicije:

Tantum ergo: Ign. Traumihler, Jos. Bill, Fr. Witt, Mih. Haller, Jos. Mohr, J. B. Sturm, Palestrina, Jos. Hanisch, St. Braun, W. Birkler.

Maše: 1. Missa brevis in hon. S. Stanislai, J. Singenberger. — 2. Missa sexta, J. G. Mich. Haller, op. 13. — 3. Missa in hon. s. Caeciliae, Anton Foerster. Introitus in Communio od dr. Fr. Witt-a.

Černe maše: 1. Missa pro defunctis, Jos. Bauer, op. 1. — 2. Missa pro defunctis, Fr. Witt, op. 24. — 3. Missa pro defunctis, J. Singenberger. — 4. Poleg teh pa še Gašper in Kam. Mašek-ov „Requiem“.

Graduale peli smo na dotični praznik po „Hymni totius anni voc. 4, comp. Caspar Ett“ kakor se nahajajo v „Flieg. Bl. für kath. Kirchenmusik“ VII. 1872, st. 33.

Offertoria: 1. Laetentur coeli, Fr. Witt. — 2. Laetamini in Dom., Fr. Witt. — 3. Confitebor tibi Dom., Fr. Witt. — 4. Jesu dulcis memoria, J. Stein. — 5. In virtute tua Dom., Fr. Witt. — 6. Benedicite Dominum, Carl Weinberger. — 7. Justus ut palma, Mich. Haller, op. 14. — 8. O salutaris hostia, Mich. Haller, op. 16. — 9. Afferentur regi virg., M. Haller, op. 14. — 10. Ave Maria, C. Aiblinger. — 11. Ave Reg. coelorum, R. J. van Maldeghen. — 12. Beata es Virgo Maria, Fr. Witt. — 13. Ave maris stella, Jos. Mohr. — 14. Ave maris stella, Fr. Litterscheid. — 15. Salve regina, M. Haller, op. 14. — 16. Felix es, sacra Virg. M., Bern. Mettenleiter. — 17. Salve regina, Fr. Koenen. — 18. Regina coeli, Fr. Koenen. — Responsorija koralno čveteroglasno po Foersterji.

Poleg teh peli smo tudi več drugih po Jos. Mohr-ovi Ceciliji, Cantate in Cantiones sacrae kakor tudi po K. Greith-u, op. 30, ktere sem deloma jaz preložil, deloma pa iz „Zgod. Danice“ vzal, ktere gosp. Radoslav poslovenuje, kar mi vselej prav dobro pride, in za kar mu izrečem tukaj javno zahvalo.

*) Naslednje verstice smo izpustili, ker nismo hoteli dregniti v seršenovo gnezdo. Deržimo se namreč pravila: „Greife ja nicht in ein Wespennest; doch, wenn du greifst, so greife fest!“ — Sicer pa smo vaših misel. Vredn.

Da smo peli razun navedenih več slovenskih maš in drugih boljših cerkvenih pesmi od raznih skladateljev domačih, razume se samo od sebe.

Ledina je toraj izorana in začetek je storjen. Božji blagoslov, pa pojde v prihodnje še bolje! Uzorno in res pravo cerkveno petje naj nam bode ideal! *Cecilijanec.*

Iz Novomesta se nam poroča, da so tam 8. decembra pod vodstvom č. o. Hugolina Sattner-ja v franciškanski cerkvi pervikrat peli Foersterjevo mašo „in hon. s. Caeciliae“, ter se prepričali, da res ni težka. Ima pa silno lepe momente v sebi, zlasti Gloria in Sanctus. Tudi so peli nov offertorium od Höllwartha: Diffusa est gratia.

Nāše priloge.

Kratek načrt koralnega petja pevcem v roko. Obširnejši poduk v koralu prinese „Cerkv. glasbenik“ v današnji in v prihodnjih številkah.

Razne reči.

— Sv. cerkev zahteva, da so pesmi, ki se pojó pri službi božji, poterjene od više cerkvene oblasti. Zato smo se obrnili do milostnega gospoda knezoškofa Janeza Križostoma in jih prosili, naj blagovolijo poterditi pesemske tekste, ki se nahajajo v muzikalnih prilogah „Cerkv. glasbenika“ 1. 1878. Mil. gosp. knezoškof so to tudi storili 18. decembra in tako odstranili vse pomisljke o tej ali drugi pesmi.

— Firma E. F. Walcker & Comp. v Ludwigsburg-u na Wirtemberškem je do delala in postavila velikanske orglje v novi Zveličarjevi cerkvi na Dunaji. Orglje obsegajo v 3 manualih (C — $\bar{f}$) in 1 pedalu (C — d) 61 poječih popolnih spremenov in sicer v man. (glavnem delu) 23 spremenov; v 2. man. (gornjem delu) 14 spremenov; v 3. man. (za solo in jek) 10 spremenov. Pedal, ki obstoji iz 2 oddelkov, za forte in piano, šteje 14 spremenov. Razun tih 61 spremenov imajo orglje še 15 postranskih nateg in sklepov, torej skup 76 nateg. Vse delo, brez omare, velja 44.100 mark, ali 22.050 gl. v zlatu.

— Kakor ameriška lista „Stimme der Wahrheit“ in „Amerika“ poročata, imelo je ameriško Cecil. društvo avgusta meseca l. l. v Detroit-u svoj 5. občni zbor, ki se je sijajno veršil. Število obiskovalcev je bilo veliko, med njimi 120 duhovnikov; mnogo jih je prišlo od daleč, dà, celo od skrajnih mej Amerike. Predavale so se jako razne kompozicije, ki so jih zložili Gabrieli, Hassler, de Mel, Palestrina, Suriano, Vittoria, Ett, Diebold, Greith, Habert, Haller, Könen, Liszt, Oberhoffer, Singenberger, Stehle, Witt; res, lepo število uzornih skladateljev!

— V adventu je prišlo na svitlo 5 božičnih pesmi gosp. L. Cvek-a, organista pri sv. Petru v Ljubljani; v kratkem pa pride 16 raznih napevov č. o. Hugolina Sattner-ja. V prihodnjem listu bomo spregovorili kaj več o obojih.

NB. Današnje številko „Cerkv. glasbenika“ pošljemo vsim čč. bralcem, katerim smo ga pošiljali lansko leto; ako bi ga kdo ne hotel letos prejemati, prosimo, naj pošlje ta list nazaj. *Opravništvo.*

Popravki za priloge „Cerkv. glasbenika“ 1878. Št. 3. str. 4. v 3. taktu cis v tenoru. Št. 7. takt 6. f-e v tenoru. Št. 10. IV. c. prva nota v basu h. Št. 11. takt 3. polovna nota v sopranu d. Št. 12. na 4. vrsti v 2. taktu d za tenor in bas. Št. 22. takt 5. manjka v sredi c za sekstakord e-g-c-e. — V štev. 8. „Cerkv. glasbenika“ samega na str. 71. na 16. vrsti naj se da beseda „annuntiate“ še enkrat med besedi „nobis“ in „annuntiate“!

Pridano je listu 1. štev. priloge, naslov in kazalo.

Odgovorni vrednik lista **Janez Grjezd.** — Odgovorni vrednik muzik. priloge **Anton Foerster.**
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.